INDIAN JOURNAL OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY
ISSN (e):2582-225X www.ijha.in
Vol-5, Issue -3, May-June, 2023,
Page No,35- 43
Peer -Reviewed, Refereed Journal

ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಸ್ಥೂಲನೋಟ

ಡಾ.ಎಂ.ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ.[1]

ಜನರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ; ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ನೇರವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಅಥವಾ ಅವರ ಚುನಾಯಿತ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತ ಚುನಾವಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ರೂಪವೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಮತ್ತು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ತತ್ವದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಭುತ್ವ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂಬ ಪದವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಭುತ್ವ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸಂಘ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಯೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅರ್ಥದ ತಳಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಅದನ್ನು ಆವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೇ ಅನೇಕ ಭಿಕ್ಕುಗಳ ಸರ್ಕಾರದ ರೂಪವೆಂದು ಕೂಡ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾರವು ತನ್ನ ರೂಪಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಸುದೀರ್ಘವಾದಂತಹ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೂಡ ಹೊಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಕೆಲವು ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬೌದ್ಧ ಸಮಾಜದ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ರೈತರು ಮತ್ತು ಭೂ ಮಾಲೀಕರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆಯ ಬೌದ್ಧ ಸಮಾಜಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದವು. ರೈತರು ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಸ್ವತಃ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

[1].ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಂಶೋಧನ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಣ ಕೇಂದ್ರ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರವರ್ತಕ ವಿಶ್ವಜ್ಞಾನಿ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಧಮ್ಮವೆಂದು ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇ ನಂಬಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಇದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮಕ್ಕೆ ಮರಳಲು ಕೂಡ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವಾಗಿಯೇ, ಆ ಮೂಲಕ 3ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1954 ರಂದು ಆಲ್ – ಇಂಡಿಯಾ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಇದೇ ಮುಂದೇ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ನವಯಾನ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೇ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ವದರ್ಶನವನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವ ಎಂಬ ತ್ರಿಮೂರ್ತವಾದದ ಜೀವಪರ ಮತ್ತು ಮಾನವಪರ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸ್ವತಃ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ವವನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ವವು ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರು ಬೋಧಿಸಿದಂತಹ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮದಲ್ಲಿನ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಇದು ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇದು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಗುರುವಾದ ಬುದ್ಧರ ಪ್ರಧಾನ ಸುವಾರ್ತೆಯ ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ತತ್ವದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವೇ ಇದೆ. ಬುದ್ಧಗುರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಸಮಾನತೆ ಅಥವಾ ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ನಿರಾಕರಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಏಕೈಕ ನೈಜವಾದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯೇ ಆಗಿ ಭ್ರಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇದು ಸಹೋದರತ್ವ ಅಥವಾ ಮಾನವೀಯತೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಅದು ಮತ್ತೆ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಬುದ್ಧಧಮ್ಮದ ಭ್ರಾತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಿಕ್ಕು ಮಹಾಸಂಘವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರು ಕೂಡ ಭಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಅವರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಂತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವರು ಎಂದಿಗೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಹಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಣದ ಮೊದಲು ಎರಡು ಬಾರಿ ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಂಘದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ನೇಮಿಸುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ ಅವರು ಧಮ್ಮವು ಸಂಘವನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಛ ಪ್ರಧಾನ ದಂಡನಾಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗುರುಬುದ್ಧರು

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಲು ಮತ್ತು ಆ ಬಗೆಯಲ್ಲಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಕೂಡ ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಸಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿದೆ ಎಂದು ಬೌದ್ಧರು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೇ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗಿಯೇ ಬೇರೂರಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಬೌದ್ಧಸಂಘವು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಬೋಧಿಸತ್ವರಾದಂತಹ ಡಾ.ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇ ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆದರ್ಶ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಘನತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಧಮ್ಮದ ಅನೇಕ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಒಳನೋಟಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಶಾಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧಮ್ಮವಿಲ್ಲದೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೂ ರಾಜಕೀಯ ಇರಬಹುದೇ? ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಧಮ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು ಬೇಕೇ? ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಒಡಮೂಡಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ಹರಡುವಿಕೆಯು ಏಷ್ಯಾದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಹರಡುವಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೇ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ – ಸಂಪರ್ಕವು ಮಾತ್ರವೇ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನೇ ಕೆರಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ 6ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕೂಡ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಕ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಶಾಕ್ಯರು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾಚೀನ ಅಥೆನ್ಸ್‌ಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೌದ್ಧ ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಕಾರ; ಶಾಕ್ಯರ ಗಣರಾಜ್ಯವು ಅದರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಐದು ನೂರು ನಾಗರಿಕರ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಅಂದು ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಅಥೇನಿಯನ್ ಶಾಸನಸಭೆಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಅದರ ಬಹುಮತ ಅಥವಾ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾ ಬಲವು ಸರಿಸುಮಾರು ಆರು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆವಾಗ ಶಾಕ್ಯರ ಶಾಸಕಾಂಗವು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು

ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದೇ ಶಾಕ್ಯರ ಸದನದ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷನಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಆರಂಭಿಕ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಳು ಅದರ ಹರಡುವಿಕೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಗಣರಾಜ್ಯದ ನಗರ – ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಯಾವುದೇ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಶಿಸ್ತಿನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರಂಕುಶ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾತ್ರ ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಆಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜನರು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಯೇ ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಹಜ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಂತಹ ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿಗಳು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರಂತರವಾಗಿಯೇ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ, ಇಂದು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಕೂಡ ಬಹುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಗಳ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸುವ ಜನರ ಶಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಗಳ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಯ ಮಾನವ ಜನಾಂಗವು ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಬುದ್ಧಗುರು ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಗುರಿಯೇ ಅಂತಿಮ ಸಂತೋಷ ಎಂದು ಹೇಳಿದವರು. ಅಜ್ಞಾನವು ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಹತಾಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದವರು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಮಾನದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವರು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಸಮಾನರು ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವರಿಗೂ ಜೀವನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು ಇದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವು ಸಹ ಮಾನವರು ಘನತೆಗೆ ಅರ್ಹರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಮಾನ ಮತ್ತು ಅವಿನಾಭಾವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಭಯ ಮತ್ತು ಬಯಕೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಭೂತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಅಥವಾ ಬಡವರು, ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಅಥವಾ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ, ಒಂದು ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರಲಿ, ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಮನುಷ್ಯರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ದುಃಖವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬಿಕ್ಕು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ಸಂಘ ಅಥವಾ ಬಿಕ್ಕು ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭ್ರಾತೃತ್ವದೊಳಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ಮೂಲವಾಗಿರಲಿ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ದೀಕ್ಷೆಯ ಹಿರಿತನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಿಮೋಚನೆ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಾಧಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ಇತರರ ಕಡೆಗೆ ಉದಾರತೆ, ಪರಿಗಣನೆ ಮತ್ತು ಸೌಮ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೈನಂದಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ನಿರಾಶ್ರಿತ ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಿಕ್ಕುಗಳು ಆಸ್ತಿಯ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಬೇರ್ಪಟ್ಟರು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವಾಸಿಸಲಿಲ್ಲ. ದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಿಕ್ಕು ಸಂಘ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಇತರ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅವಲಂಬನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅವರ ಅರಿವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಮತದ ಮೂಲಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಭಿಕ್ಕು ಮಹಾಸಂಘವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಸಂಕಟದ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದೇ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನವರು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು, ಸ್ವಭಾವಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಮಾರ್ಗಗಳು ಹಲವು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಅದರ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಭ್ರಾತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಸಹೋದರಿಯ ಏಕೀಕರಣದ ಅರ್ಥದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವು ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಐದು ನೂರು ಅರವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಸುವಾರ್ತೆಯ ಬೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ,

ರೂಪಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬಹುತ್ವದ ವಿಧಾನ, ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವತಃ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಪ್ರಕಾರ; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಅವರವರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನುಷ್ಯರಾದ ತಾವು ತಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ತಮ್ಮದೇ ಅದಂತಹ ಅನನ್ಯ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ, ಬುದ್ಧಗುರು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ತಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮುಖಬೆಲೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನು ಚಿನ್ನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಅನಂತರವೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಮಾನವರು ತಾವು ತಮ್ಮ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬಳಸದಂತೆ ತಡೆದರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಅಪಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಯಾವುದೇ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣವಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಮಾನವನ ಅಗತ್ಯ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಜಾಗತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ರಚನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದಾದ ಏಕೈಕ ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಆನಂದಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಮ್ಯುನಿಸಂ ಪರಹಿತಚಿಂತನೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಉದಾತ್ತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರೂ, ಅದರ ಆಡಳಿತದ ಗಣ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ವಿನಾಶಕಾರಿ ಎಂದು ಸಾಬೀತಾಯಿತು. ಈ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಹಿಂದಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಠಿಣ ಸಂಘಟನೆ ಅಗತ್ಯವಿರಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಗುರಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಅನಂತರ, ಅಂತಹ ಬಿಗಿತವು ನಿಜವಾದ ಸಹಕಾರಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಕಮ್ಯುನಿಸಂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಬಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಮಾನವನ ಸ್ವಭಾವವು ಅದು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ದುಃಖವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ವಿವೇಚನಾರಹಿತ ಶಕ್ತಿಯೂ ಎಷ್ಟೇ ಬಲವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಿದರೂ ಸಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವ ಯುರೋಪಿನ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಇದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾನವನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಬುದ್ಧಗುರು ಸರಳವಾಗಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಕೆಲವು ಹೊಸ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬುದ್ಧಗುರು ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಊಹಿಸಿದಂತೆ, ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಆಳವಾದ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಉಸಿರಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸತ್ಯವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಭರವಸೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಿಜವಾದ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ. ನೀವು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದೀರಾ ಅಥವಾ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದೀರಾ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಕಾರಣವು ಅನೇಕ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬುದ್ಧಗುರು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೊರತೆಯಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾಪನೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ, ದುರ್ಬಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಂದ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಾಜಗಳ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹಿಂದೆ ಸತ್ಯದ ಸರಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವಾಸ್ತವಿಕವೆಂದು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾನವ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ, ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವಕುಲದ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಮಾನವ ಉಳಿವಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಕೀಲಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವ ಶಾಂತಿ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮಾನ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಸರಿಯಾದ ಕಾಳಜಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಸಹಕಾರದ ಈ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವು ಮಾನವಕುಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಲಪಡಿಸಬಲ್ಲದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹೊಸ ವಿಶ್ವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುರಕ್ಷಿತ ಅಡಿಪಾಯವು ಕೇವಲ ವಿಶಾಲವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮೈತ್ರಿಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ನಿಜವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ಮಾನವ

ಸಂತೋಷದ ಅಂತಿಮ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಅಗತ್ಯವು ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲದಲ್ಲಿದೆ. ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಅಭ್ಯಾಸವು ಕೇವಲ ಅವಾಸ್ತವಿಕ ಆದರ್ಶವಾದದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತರರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ನಾವು – ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ – ಇತರರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಾಗರೀಕತೆಯು ಕ್ಷಿಪ್ರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ತಕ್ಷಣದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ; ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಅನಗತ್ಯ ಒತ್ತು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ನಾವು ಅದರ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮುಳುಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ, ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಮಾನವನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಾದ ಪ್ರೀತಿ, ದಯೆ, ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಲು ನಾವು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಜನರ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಡಿಪಾಯವಾದ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರು ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಾಗತಿಕ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವು ಗುರಿಯಿರಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರಣವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜವು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದರೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಘವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವರು ಕೂಡ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜವು ಕುಸಿದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಮತ್ತು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಿರುಗಬಹುದು? ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಪರಹಿತಚಿಂತನೆಯ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆವಾಗ ಯಾರ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ, ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರು ಬೋಧಿಸಿದ್ದ ಸುವಾರ್ತೆಗಳ ತಳಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮ ಮಾನವಪರ ಮತ್ತು ಜೀವಪರವಾಗಿರುವಂತಹ ಅಂಶಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲಿನ ದೇಶಿಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿನ ವೈಮನಸ್ಸುಗಳು ಬಾರದೇ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನು ಕೂಡ ನಿಬ್ಬಾಣ ಸುಖ – ಶಾಂತಿ – ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದೇ ಈ ಬರೆಹದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. Ajahn Sucitto (2010), ***Turning the Wheel of Truth: Commentary on the Buddha's First Teaching,*** Shambhala.
2. Anand, Ashok Kumar (1996), ***Buddhism in India,*** Gyan Books
3. Bhagwan, Das (1988), ***Revival of Buddhism in India and Role of Dr. Baba Saheb B.R. Ambedkar,*** Dalit Today Prakashan, Lucknow.
4. D. C. Ahir (1997) ***Selected Speeches of Dr. B.R. Ambedkar,*** Blumoon Books, New Delhi.
5. David N Gellner (2009). ***Rebuilding Buddhism,*** Harvard University
6. Dhammika, S. (1993), ***The Edicts of King Ashoka, Sri Lanka:*** Buddhist Publication Society.
7. Ghosh, Raghunath (2008). ***Humanity, Truth, and Freedom: Essays in Modern Indian Philosophy.*** Northern Book Centre.
8. James Massey (2003) ***Dr. B. A. Ambedkar- A Study in Just Society,*** Manohar Publisher.
9. JKBOSE, ***Textbook for Buddhist Studies*** (2011) Secretary, JKBOSE, Taj Printers.
10. Madan, Gurmukh Ram (1999).***Buddhism: Its Various Manifestations***. Mittal Publications.